

**Türkiye’de (F) Klavyeyi, Türk
Stenosunu Hazırlayan
İhsan Sıtkı Yener
(1925-2016)**

Öğr. Gör. Dr. Muhsin ASLAN
Yıldız Teknik Üniversitesi – M.Y.O.

Türk F klavyesinin ve Türk stenosunun yürürlüğe girmesini sağlayan, daktiloda dünya şampiyonlukları kazandıran, birçok uluslararası ödül sahibi, Uluslararası İşlem Federasyonu başkanlığını ve daha sonra da bu federasyonun (Intersteno) onursal başkanlığını üstlenen Dr. İhsan S. Yener 2 Eylül 2016 tarihinde İstanbul’da vefat etti.

1925 Yılında Afyon’da doğan Yener, 1942 yılında İzmir Ticaret Lisesinden, 1946 yılında İstanbul Yüksek İktisat ve Ticaret Okulu’ndan mezun olmuştur. 1957 Yılında ABD, *New York University Business Administration*’da ölçme ve değerlendirme konusunda master; 1958 yılında da aynı üniversitenin *Business Education* bölümünde eğitim metodları, araştırma, geliştirme konusunda doktora yapmıştır. Dr. Yener, 1946 -1977 yılları arasında İstanbul Sultanahmet Ticaret Lisesi’nde daktilografi, stenoğrafi ve meslek dersleri öğretmenliği yapmış ve buradan 1977 yılında emekli olmuştur. İstanbul’daki öteki ticaret

liselerinde ve İstanbul Üniversitesi Hukuk ve İktisat Fakültelerinde de dersler vermiştir. Şampiyon Sekreterlik Kursları'nı kurmuş ve yönetmiştir. Sultanahmet Ticaret Lisesi öğretmenliği sırasında, yine daktilo öğretmeni olan Sevim Hanım ile evlenmiştir.

Türk diline uygun ulusal bir klavye için arayışların 1930'lu yıllarda başladığı görülmektedir. Değişik harf dizinlerinden oluşan yabancı klavyelerin verdiği sıkıntıların giderilmesi için yapılan Türk klavyesi çalışmalarının en ciddi çalışanı Dr. İhsan S. Yener olmuştur. Dr. Yener'in 1950'lere doğru başlattığı çalışmalar 1955'de, *Onparmak* yöntemi ile Türkçe için ideal klavye, Bakanlıklar Arası Standardizasyon Komitesi tarafından kabul edilerek sonuçlanmıştır. Bunun için 30.000 Türkçe sözcük üzerinde çalışılmış ve bu çalışmada, 26.323 **a** harfi, 16.308 **e** harfi, 13.542 **k** harfi, 13.384 **i** harfi, 11.263 **m** harfi, 10.496 **l** harfi, 9.669 **t** harfi, 8.698 **r** harfinin bulunduğu görülmüş ve **F** klavye bu bulgular ışığında hazırlanmıştır. Türkiye'deki klavyelerin bu bilimsel dizine dönüştürülmesinin 1963'de yasalaştığı gözlenmektedir. Bu klavye 1974'de de Türk Standartları Enstitüsünce zorunlu standart olarak kabul edilmiştir.

İhsan Yener'in öğretmenliğe başlamasından sonra 1947'de İstanbul'da ilk İstanbul daktilografi yarışmasını ve 1948'de de ilk Türkiye daktilografi yarışmasını düzenlediği bilinmektedir. Dr. Yener'in bu çalışmaları, 1993'de İstanbul'da *40. Dünya Stenografi, Daktilografi ve Bilgisayar Şampiyonalarını* ve *İntersteno Kongresini* düzenlemesine kadar uzanmıştır. 1950'lerde mekanik daktilolar ile başlayan, 1960'larda elektrikli, 1970'lerde elektronik daktilolar ile devam eden ve 1980'lerde bilgisayarlarla ve 2000'lerde internet ile gelişen dünya şampiyonalarında 2004 yılına kadar 34 Türk genci 17 dünya rekoru elde etmiş ve çok sayıda birincilik almıştır. Türkiye'ye Dr. Yener'in kazandırdığı madalya sayısının 80'i geçtiği belirtilmektedir.

İhsan S. Yener'in Türk stenosu ile ilgili çalışmalarının ise, İstanbul'da öğretmenlik görevi ile birlikte başladığı görölmektedir. 1946-1950 Yılları arasında Fransa'da *Duployée Aimée Paris* ve *Prevost Delaunay* sistemlerinin Türkçeye adaptasyonlarını eğitime uygulanır hale getirmiş ve 1952 – 1955 yılları arasında Türk stenosunu İngiliz *Pitman* sisteminin bazı kuralları ile takviye ederek stenonun hızlı yazımını sağlamıştır. 1958 Yılında *New York McGraw–Hill Corporation Gregg Division* ile yaptığı anlaşma sonucu, *Gregg* stenosunu Türkçeye adapte ederek 1958 – 1962 yılları arasında Türkiye'de eğitimini başlattığı gözlenmektedir. 1980'li yıllarda bilgisayar destekli makine stenosunun kalem stenosuna göre daha hızlı yazımı ve anında okumayı sağladığını, ileri ülkelerdeki uygulamalardan görerek, 1991 yılında Sofya'daki gramatik yöntemle çalışan *SPS Software Products & Systems Corporation* ile, 1992 yılında da ses hace yöntemiyle çalışan Amerikan *Stenograph* firması ile anlaşmalar yaparak Türkçeye adapte edip, iki yöntemin de eğitimine başlanmasını sağladığı bilinmektedir.

Dr. İhsan Sıtkı Yener'in mesleki eserlerine gelince, 1955 yılında Türkiye'nin ilk aylık mesleki dergisi olan *Sekreter Daktilograf* adıyla yayınlamaya başladığına, birçok baskı yapan *Stenografi Dersleri* ve *Türkçe Gregg Stenosu* adlı eserlerine dikkati çekmek gerekmektedir. Bunların dışında kurucusu olduğu Şampiyon Kursları için, *Onparmakla Bilgisayar Kullanımı Dersleri*, *Öğrenci Uygulama Formları* ve *Öğretmen Rehberi* kitaplarını da hazırlayarak yayınlamıştır.

Bu yorulmak bilmez, çalışkan, mesleğinde uluslararası üne sahip uzmanın *dürüstlük, iyi ahlâk ve örnek davranışları* Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi'nin dikkatini çekmiş ve kendisine 22 Mayıs 1997 tarihinde *Fair Play Kariyer Dalında Büyük Ödül* verilmiştir. 2003 Bilişim Teknolojileri Günlerinde, kendisine F klavyenin babası unvanı verilmiş; 24 Kasım 2007 öğretmenler gününde Şişli Belediye Başkanlığı en başarılı öğretmen plaketi ile ödüllendirmiş; 21 Nisan

2009'da Ümraniye Belediyesi, İstanbul İnternet Şampiyonası ödül töreninde bilimsel çalışmaya teşvik plaketi vermiş; 2009 yılında Pekin'de yapılan Daktilografi Dünya Şampiyonası'ndan, o zamana kadarki kazanımların en büyüğü ile dönen Türk takımı adına Dr. Yener'e zamanın Milli Eğitim Bakanı, 8 Eylül günü bakanlığın Onur Plaketini vermiştir.

Bugün muhasebe uygulama dünyası bilgisayar kullanmaktadır. Ve kullandıkları klavyeyi hazırlayanın, kendileri gibi muhasebe eğitiminden gelen bir uzman olduğunu bilmeleri gerektiği düşüncesi ile MUFTAV dergisi, Dr. İhsan S. Yener'i, bu büyük ustayı tanıtmak istemiştir.

Kaynakça

- Acar, S., & Gürsoy, H. (2013). Almena ve Acar Metotları ile On Parmak Klavye Öğrenenlerin Performans Gelişim Düzeylerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(Büro Yönetimi I Özel Sayısı), 1-22.
- Acar, S., & Köse, N. Ö. (2015). Acar Metoda Göre On Parmak F Klavye Öğrenenlerin Derse ve Öğretim Materyaline İlişkin İlgi Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Pamukkale Journal of Euroasian Socioeconomic Studies*, 2(2), 48-66.
- Gürcü, Ö. D., Çetin, C., & Turpçu, M. (2015). Öğrencilerin Klavye Teknikleri Dersine İlişkin Tutumlarının Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma: Yalova Üniversitesi Örneği. *Pamukkale Journal of Euroasian Socioeconomic Studies*, 2(2), 23-34.
- İhsan Sıtkı Yener. (tarih yok). 09 05, 2016 tarihinde Wikipedi Özgür Ansiklopedi: <https://tr.wikipedia.org/>

wiki/%C4%B0hsan_S%C4%B1tk%C4%B1_Yener adresinden alındı.

şama, İ. Y. (2014). Economics of Qwerty and Fgğıod. *Journal of Economics Bibliography*, 1(1), 17-25.

Yener, İ. (tarih yok). *Türk Milli Klavyesi: F Klavyenin Hikayesi, Neden F Klavye*. 09 05, 2016 tarihinde İnterstenoTürk: <http://www.interstenoturk.org/f-klavyenin-hikayesi-bolum1-turk-milli-klavyesi/> adresinden alındı

HAZIM ATIF KUYUCAK - 1942 (IV)
Türk Bankacılık Tarihi (1908 – 1923)

II. Meşrutiyet ile başlayan bu dönemde Türkiye Milli Bankası'nın (1909), Osmanlı Ticaret Bankası'nın (1910) kurulduğu, Adapazarı'nda 1913'de kurulan bankanın adının 1919'da İslam Ticaret Bankası haline getirildiği görölmektedir. Milli banka hareketi, 1911'de İstanbul Bankası, 1912'de Konya İktisadi Milli Bankası, 1913'de Karaman Milli Bankası, 1914'de Milli Aydın Bankası, 1916'da Akşehir Bankası ve aynı yıl İtibarı Milli Bankası ile devam etmiş ve bunlara I. Dünya Harbi boyunca ve harp sonrası daha bir çok Türk bankası eklenmiştir.